

[Handelsministeren.]

paa den alvorligste Maade blive Tale om paakrævede Socialiseringsforanstaltninger, saafremt man ikke under nogen Form vil tillade en haardt tiltrængt Kontrol med visse Erhvervsforeteelser i det privatkapitalistiske Statssamfund. Det tror jeg, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller skulde gøre sig klart. De harmdirrende Protester, der nu i et Par Aar er flydt ud over Landet mod en Lov om Prisaftaler, er et sørgeligt Vidnesbyrd om, hvor snæversynede visse Dele af Erhvervslivets Ledere fremdeles er, de tror, at de uhindret og ukontrolleret kan gøre hvad som helst overfor det forbrugende Publikum ogsaa fremover i Tiden. De indbilder sig, at Ordet Socialisering er et Ord, man i det danske Sprog kan anvende som et Slags Skældsord; de tager ikke i Betragtning, at det er aabenbart for alle, som kan se og tænke, at den frie Konkurrence faktisk i mange Tilfælde kun er en Teori, medens den haarde Sandhed er, at Karteller og Prisaftaler for længst er traadt i Stedet for Konkurrence. Saaledes er det i Verden, og saaledes er det i det lille Danmark, og derfor — og just derfor — har den interparlamentariske Konference vedtaget sin Resolution, ellers vilde der slet ingen Mening være i at vedtage denne Resolution. Under Erhvervsfriheds Maske forlanger man fortsat at være fri for det offentlige Kontrol, man vender sig forarget mod Statens Kontrol med Priser paa Befolkningens Livsfornødenheder; netop fordi man selv vil kontrollere disse Priser, vil man ikke have Staten dertil, man vil gerne selv kontrollere Priserne og gøre dette uhindret, men denne Kontrol har rigtignok i adskillige Tilfælde et helt andet Formaal, end Statens Kontrol maa have, nemlig dette, at Priserne bliver skruet op. Man vil ved Aftaler tvinge Befolkningen til at betale, hvad der forlanges, uanset om det, der forlanges, er rimeligt eller ikke, medens Statens Indseende med Priserne skal tjene til — ikke at fortrædige Erhvervslivets Folk, men at holde Priserne paa et rimeligt Niveau. En Del af Protesterne har derfor ganske naturligt deres Oprindelse i en daarlig Samvittighed. De, der protesterer, ved, at der ogsaa i vort Land findes Prisbindinger af en saadan Art, at de ikke taaler Dagens klare Lys. Modstandere, navnlig politiske Modstandere af Forslaget, ynder at spørge om, hvor Misbrugene findes, det har det ærede Medlem Hr. Christmas Møller ogsaa gjort i Dag, som han har gjort det før, og de paastaar frimodigt, at der overhovedet ikke i Danmark findes Mis-

brug af den Art, her er Tale om. Jeg har modsat mig en Diskussion af de konkrete Tilfælde af den simple Grund, at det i de allerfleste Tilfælde er umuligt uden Lovhjemmel at faa de nøjagtige Oplysninger tilvejebragt om Aftalernes Omfang, Karakter og Udformning; sikre og uomtvistelige Oplysninger kan faktisk kun tilvejebringes gennem lovmæssige Paalæg om at sige Sandheden. Dertil kommer, at de paagældende øjeblikkelig vil benægte, at de høje Priser er den sikre Følge af en Prisaftale, de vil til det sidste hævde, at der fortsat er Mulighed for Konkurrence, selv om de har truffet Aftale. De vil hævde dette, selv om det faktiske Forhold er, at der ingen Konkurrence er og ifølge Sagens Natur heller ingen Konkurrence kan etableres. Det er fornuftigvis ikke tilstrækkeligt, at der bestaar en teoretisk Mulighed for en Konkurrence, naar Konkurrencen ikke kan etableres i noget Omfang, som har praktisk Betydning, ja overhovedet ikke kan udfoldes, saa det forbrugende Publikum bliver sat i Stand til at faa Varen til en fair Konkurrencepris.

Jeg skal nævne et bestemt Eksempel til Illustration af mine Ord. Naar en almindelig anvendt Vare, som med Rette betegnes som en stor og livsvigtig Fornødenhed i Hjemmenes daglige Husholdning, fordyres fra Produktionsstedet gennem Detailhandelen til at koste 40 à 50 pCt. mere, end der er betalt Producenten, saa kan dette kun ske gennem en organisationsmæssig Prisaftale, og en saadan Prisaftale er saa meget mere urimelig, som der faktisk ikke paa den paagældende Vare er Konkurrenttab af nogen som helst Art.

Men de gode erhvervsdrivende, der fastsætter slige Avancer, byggede paa Aftaler, de protesterer ogsaa. De protesterer imod at blive kontrolleret, de er indigneret over, at Regeringen vil gøre Indgreb i den frie Nærings Udøvelse. Set fra deres Synspunkt er der naturligvis Tale om Indgreb, hvis Lovforslaget bliver vedtaget, men rigtignok ikke overfor nogen fri Konkurrence-næring, men derimod overfor en Underbinding af Priser, der er i den mest afgjorte Strid med Samfundets Interesser.

De politiske Indsigelser, der her gøres mod Forslaget, har naturligvis deres Rod dels i en rent forretningsmæssig Interesse, dels i en antisocialistisk Betragtning, der er lige saa gammel som selve det sociale Problem. Betragtningen, der her er Tale om, er for øvrigt ikke blot antisocialistisk, den er i Virkeligheden antisocial fra det Øjeblik, det bliver en aabenbar Kends-